

Чурапчыга күн тахсар!

12+

САНАОЛОХ

Чурапчы улууңун хөхүүтэй • ХАҮҮТ 1931 СЫЛ АЛТЫННЫ 15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР • sanaoloh

2020 сүйл
Балабан
ыйын
18 күнэ
бээтийн
№ 69
(11724)

Балабан ыйын 18-сүйлээ балабан ыйын 19-басынчынын балабан ыйын 20-басынчынын балабан ыйын 21-өстүрүнчүүк балабан ыйын 22-сүрээ балабан ыйын 23-жилтэр балабан ыйын 24-

— ИЛ ДАРХАН НЭДИЭЛЭТЭ —

АЙСЕН НИКОЛАЕВ УЛЭТИН СҮРҮН ТУГЭННЭРИТТЭН

Балабан ыйын 8 күнүгээр Айсен Николаев вреспубулук бастын улсостыбанныктарын кытарты видеосибээсээ тахсан капсэттэ. Капсэтигээ Дойду Бэрэсдийнин уснаа Ил Дархан граннарын юмайылаахтара кытынчылар. Быйылтыг федеральний гранна Саха сириттэн 7 улсостыбанный тэрэлтэй улсыгай 14 мел. солж. убулзинчнээ тигистэ. Оттон Ил Дархан граннарыгар ютылгыбыт бастакы күнсүрүсэка 43 улсостыбанный тумсүү социалын хайхалаах бырайылаа бализтэнэ, кинилэргээ холбоон 56 мел. солж. убулзинчнээ көрүллүүбээ. Бастын улсостыбанныктары Айсен Николаев ситийнээрин зээрдэлээ, тражданский улсостыбанный сайннарыга киллэрээр кылааттарын ичин маҳтанаа.

Балабан ыйын 10 күнүгээр Неронгри оройонутгар таас чобу хостуур Инаглинскайдаа шахта бастакы уочаратын улээж киридээ. Бу Арассыйдаа биир баден шахта сүлгэ 12 мел. туснээ чобу хостуур кыхтансыгаа. Ону сэргэ сүлгэ 6 мел. туснээ чобу онорон таахаар «Инаглинский-2» фабриса айланнаа, «Колмар» хамлааны саны зийнэктэрийн уруулзээ айыллытыгэр вреспубулукээ агаа багылтыга Айсен Николаев зийнэктэрийн улээж кирилээр Саха сиригээр эрэ буолбакка, бутун дойдбүт устуоруятыгэр уулучуу супталалаах тутган буоларын эттэ. Ил Дархан бу бырайылаа Саха сирин, Арассыйа экономикатын иннигээ хамсатар дьонун бырайылаа баар буолалпартыгэр зэрнээрин билээрдээ. «Колмар» инникилээх тутууну юттар,

улз мизстэтин таахаар, онорон таахаарынын элбээр. Билигин шахтада 645 улээж баар. Шахта иккис уочаратын улээж кирилтийн манна 1900 кини улээлир кыхтансыгаа.

Эмээ бу күн «Колмар» хамлааныа бэйзин улзинчтэрийгэр ааван Неронгри куорч олпор чыбартал тутуутун сабалзатаа. Аны биз сыйлынан бу кыбарталгаа 2100 ыал олпор 26 дээд тутуллан улээж кирилээр. Бу хамлааныа социалын эзлигинэстээбин туонутаа будлар.

Балабан ыйын 11 күнүгээр Айсен Николаев Хабаровской кыраай Ванино оройонутгар чобу харайар, тизээр Арассыйдаа саамай улахан терминал бастакы уочаратын айыллытыгэр бара сырьтга. «ВаниноТрансУголь» терминал Инаглинскайдаа шахтада уонна фабриканы кытарты биир логистический комплекс уескэлэлзэр. Неронгри оройонутгар хостоммут чох тимир суюлунан тизлэн кэлэн, салгын бу терминалтан мурда суюлунан Азия-Тихий айыван дойдупарыгэр экспорга барыгаа. Айсен Николаев санаа зийнэктэрийн Саха сирин чобу хостуур бырамысаланнаан үрдүк таңымга таахаарын эттэ.

Ил Дархан экология түүнчнан стратегийчийн ыйзэйн олохко кириитин уонна «АЛРОСА» айылбаны харыстыр тэрэзиннэрин чөрнитинээн балабан ыйын 12 күнүгээр Булун ерүсээ Оччугуй Ботобуйяа аттынан хатын 85 тын. ыаматын юттылар. Манна Айсен Николаев, «АЛРОСА» генеральний дилижтэр Сергей Иванов алмаастар таахаарын эттэ.

Ил Дархан бу бырайылаа Саха сирин, Арассыйа экономикатын иннигээ хамсатар дьонун бырайылаа баар буолалпартыгэр зэрнээрин билээрдээ. «Колмар» инникилээх тутууну юттар,

корунун элбэтийн улээж тумукстээбин бэлизтээтээ. «Быранаантаны тутуу кээмээж улаапытын көрбүт. Хатыны иккис сыйлын врустэргэ юттын улээж тутуу тумукстэрийн бээрэгээр эрэлзээжин. Чернышевскайдаа балык собуота уонна Айылба харыстабылын, экология министристибээтээ бу хайхсаа салгын юттын юттыхтараа», — дизн юни эттэ. Кэлэр сыйларга Индигир, Халымга врустэргээр хатыны укстэр былаанчаахтар. Ону таңа атын да орустэргэ чыыр, муксун, түнчах элбииригээр улаа барыгаа.

Балабан ыйын 12 күнүгээр «АЛРОСА» генеральний дилижтэр Сергей Иванов Ил Дархан Айсен Николаевка Саха сириттэн 25 Сэбизээ Сойус Геройн аата ингээллийт алмаастар сэргицээтэрийн туттарда. «Мин вреспубулукээ Сударыстыбанныйн 100 сыйлын көрс 100 баден алмааска унуулчнупах дьоммут аттарын ингэр түнүнэн этии киллэрбипин Сергей Иванов бийеебүтээ. Улуу Кыайын 75 сыйлыг алмаастар куопуйаларын биниги Геройдад дойдупарын мусойдартыгэр бээрэхжилтээ. Кэлэр вттугэр Социалистический Уз Геройдарын уонна Саха сирин сайдынчыгэр түтэлзах дьоммут аттарын ингээхжилтээ», — дизн Ил Дархан бэлизтээтээ.

Балабан ыйын 13 күнүгээр Дьюкуускай куорат төрүттээмийтээ 388 сыйлыг Гагаринский уокурукса Юрий Гагарин аатынан Култуура уонна анын ускуустуба клин дьандэйдээ. Ус мэндээзинээх баарбай тутуу 500 мизстэлзэх кинэ көрөр, изнисээрдир

саалалаах. Манна Саха сирин авиациятын мусуояа улзилээз. Куорат 203 кыбарталыгэр 360 обосыгдьарыгэр анаан «Сардаана» унайзан айылнан. Бу иккис зийнэгээ «ВИС» хамлааныа балеэе сударыстыбанный-чаанынай бииргээ улзлээннээг олборан тутта. «ВИС» хамлааныа кинкүсүржака калинни зиййах сыйл итгээр 12 социалын зийнэгээ тутан улээж киллэрбидин бэлизтийр тобоостох.

Эмээ бу күн Гагаринский уснаа Строительный уокуруктар ысынчыларыгэр тутуллуухтаах Кыайын пааркытагар стела арьллыгыт буолла. Айсен Николаев Кыайын паарката куорат опохтохторун себулзэн сыйдээр сирдэрэ буслуу дизайн эттэ. Кыайын паарката вреспубулукээ 100 сыйлыгэр силигин ситеэз.

Дьюкуускай Залог оройонутгар Дьюамыкстар сквердээр баар буолла. Айсен Николаев Сахабыт сирин устуоруятыгэр, экономикатын, култууратын сайдынчыгэр дьюамыкстар бализ суюлу-ини халларыбыттарын, оччотообуу 17-18 узлэрэг Иркутской кытта ситимнир собоюх айан сыйыгыга бу почта трапынан баарын санатта. Бу хорсун дьонуу үйтилжилт сквер тутааччыларыгэр, устуоруятарга, бары улзэспилт дьоннно махталын тиэрээ уонна аны вреспубулукээ 100 сыйлын көрс сквергээ дьюамыкстарга паматыннык туроруухлут дизайн эттэ.

Афанасий НОЕВ,
Ил Дархан пресс-сэкирэээр.

— УСТУОРУЙА ЧАХЧЫЛАРА —

САНТАРААТ ҮЧЧАТТАРАДА ДЬОННОРУН КЭРИЭСТИИЛЛЭР

Улуу Кыайын 75 сыйлынан Аяа дойду сэриитин хонуутугар охтуут буслууттар, сэрийтэн тынчнаах эрпилгээн кэлэн зийлзэх олбуу тутуслут, тылгыга Кыайынын үнсансыгыт дьоммут сыйдэйк аттарын үйзитээр албэх дынаналлар үйтгэллэллээр. Балабан ыйын 12 күнүгээр Улахан Күел Сантараат сайылыгэр биир утгыннан үйтгэлчилнэ. Улуу Кыайын 75 сыйлынан Сантарааттэн сэрииж үйтгэлчилбэйт буойнчнаага, тылгыга үлээзбэйттээр. Дьорууийн эйзлээр Айсен Николаев, «АЛРОСА» генеральний дилижтэр Сергей Иванов таахаарын эттэ.

Сантараат сайылыгэр албэх кини сурээж чугас овоо саас ахтынчанаа, эдэр саас умнүүлүбат кэрэ камнэрэ бу сайылыгы кытта сибээстээх. «Оскола - производство-үрдүк үерэх» дизн комсомольский ынырынан бу сайылыкка Сылантан, Чурапчыттан кылаанын тахсан албэх ыччэт, үлээзбэйтээр, сорохтор олохторун дьолун көрсэн, Улахан Күелгээ ыал болул халбыйтараа.

Ийн дойдупарын хемусууха, Улахан Күелтэн, тылгыга бээрээнэ Гаврил Николаевич Макаров сурчан хаалларыбытнан, 29 кини барыт. Онтон бу Сантараат сайылыктан 10 кини саа-саадах тутан сэрийн толоонутар «Кыргызылыгы», онтон 2 кини улаа фронугар сыйдэйбэйт, 48 кини тылгыга Кыайынын үнсансыгыттара. Сантараат сайылыктан төрүттээх ус дьорууийн Ийн дьор Улахан Күелтэн, Чурапчыттан Кылаанын тахсан албэх ыччэт, үлээзбэйтээр, сорохтор олохторун дьолун көрсэн, Улахан Күелгээ ыал болул халбыйтараа.

Ийн дойдупарын хемусууха, Улахан Күелтэн, тылгыга бээрээнэ Гаврил Николаевич Макаров сурчан хаалларыбытнан, 29 кини барыт. Онтон бу Сантараат сайылыктан 10 кини саа-саадах тутан сэрийн толоонутар «Кыргызылыгы», онтон 2 кини улаа фронугар сыйдэйбэйт, 48 кини тылгыга Кыайынын үнсансыгыттара. Сантараат сайылыктан төрүттээх ус дьорууийн Ийн дьор Улахан Күелтэн, Чурапчыттан Кылаанын тахсан албэх ыччэт, үлээзбэйтээр, сорохтор олохторун дьолун көрсэн, Улахан Күелгээ ыал болул халбыйтараа.

норогт бүтүүнээ дүүллээр комигэр, «Коммунизм кыната» колхус Сантараат сайылыгэр бэс ыйын 23 күнүгээр Платон Алексеевич Ойуунуский Ус Алдан ыныабыттан Тааттаа азан ийн, дьонуу көрсэн, тыл этэн, сыйдэн барыгаа дизн бэлэгээнэн түрүбийнан огорбуттар. Оччолорго «Коммунизм кыната» колхус бэлэгээнэн түрүбийнан огорбуттар. Михаил Андреевич Макаров, суюттуунан Василий Васильевич Макаров үлээзбэйттээр Түрүбийнан тутуута колхус бастын тутааччылары Нийитин Федор Прокопьевич, Макаров Кузьма Григорьевич, Никитин Иван Данилович үлээзбэйттээр. Ол тынан баран Ойуунуский сыйдэйбатай биллийт. 1945 сыйлаахаа сайнин бу түрүбийн аттагар Кыайынын үнсансыгыттараа. Онтон барыт 84 кини буолул баран Улуу Кыайын 75. «Фраспуллукээ» Патриотизм, улуусяа Тыа ханайыстыбатын сыйларынан, түрүбийнан, Кылаанах нэлийнч уонна Чурапчыттан бочуутваах олохтоо Николай Николаевич Пономарев этнолорд, түлкетэй, кини салалттынан Алексей Стalinской конституциян бырайылагын

Николаевич, Леонид Алексеевич, Андрей Андreeвич Пономаревтэр уонна Алексей Григорьевич Макаров киннэрэн-реставрациялан онордупар. Тырыбина, кырдык, бие-таба көрүнгээмийт, оччолорго чо сэргэлэх эбит, ону сандардан турорбуттар, куруелэмийт, турсайбай ононуулаах остоуламмыт, олпор ыскамыякалан бээрбийтэр. Кырдык, кини холобур туттар дыалатын онорбуттар. Былрынын балабан ыйыгэр Чаркважхэ Улахан Күелтэн квэнерулзентийн турармизинээр реставрацияланан айыллытыгэр бара сыйдэйбылжилтээ. СӨ Ил Дархана Айсен Сергеевич Николаев көбүлээйт «Паматынныктын харыстайын» бырайыгын чэрчитинэн биниги мизлигэбийт кини дьим каргэнэ реставрациялаа быттынтан биниги кизн туттабыт. Николай Николаевич тыл этийтгэр. Чөрөхтөөбүү устуоруя, политсынка мусуойттара бара сыйдэн, тырыбина тайыгэр турбут чо сэргэ хайдах турорбуттарын барытын билсэн, субзээнэн кэлбийтэн, ону тутуун сэргэлэри турорбуттарын кэлбээтээ. Чөрөхтөөбүү тэрэзинээг Сантараат сайылыкка олпорут дьон одолоро, ыччаттара кэлбийтэр. Бийдүннүүк бэлизни С.И. Никитин, Н.Н. Пономарев уонна Ус Алдантан кэлбээтээ сыйдээр, сэрий сыйлын ожто, улаа бээрээнэ Александра Ивановна Бурнашева астылар. Кэлбийт дьон бары Бийдүннүүк бэлизибээ сибээх дьорбетун уурдуулар. Эзэрдээ тылы эттэгэр: Семен Никитин, Николай Пономарев, РФ сургуулалтын сойнуун чилин Герасим Платонов, А.А. Сиацев аатынан Сыньялан Кинин дилижтэр Семен Ноговицын, А.А. Макаров аатынан Улахан Күел осколатын дилижтэр Федор Иванов, улаа бээрээнэ Феврония Оконешникова уод. Кэлбийт дьон васпийт киннэрэ, овоо саастарын, аймах-бийд дьоннорун ахтансанаан вастылар, ирэхори кэлбээтээр, сибээх быспийк билсэн туралларыгэр баба санааларын эттэгэр, бу ононуулжилт утв дыялаа салбара турарыгэр, оболорго, эдэр ыччаттара олпор төрөөбүү дойдупарын устуоруятын уэрэгтэгээ, кин туттууну итгэгээ улахан суйлалахын ыйдэйлар.

Наталья ЗАХАРОВА.

— ТЫА ХАНАЙЫСТЫБАТА —

АГЕНСТВО БАСТАКЫ МУННЬАБА ТЭРИЛИННЭ

Балабан үйын 16 күнүгээр уулас дынаалтатыгар санаа тэриллибит тыа ханаайыстыбатын сайдытыггар кемелөнөр агенство бастакы муннъаба ыбыльнина. Манна сүрүннээн үлзени-хамнаны сүрүннүүр тэрээнин болпурустарын тулал кэпсэттилэр.

Дынаалга уулас баялыга Андрей Николаевич: "Бүгүннүү дынаал уулас устуоруйытагар хаалар түгэн буолар. Ол курдук, ааслыт ыйга Ил Дархан Айсен Николаев Чурапчы калыптын, үлзин боротокуслугар биниги ууспутугар тыа ханаайыстыбатын сайдытыггар кемелөнөр агенствоны тэрийэргэ СӨ Бырабытальыстыбатыгар, тыа ханаайыстыбатын министристибэтигэр уонна ууласка сорудах бизэн турар. Онно олобуран, Чурапчы уулуңнүүр байрайыктыр офис тэрийдбүт. Бу офис салайваччытынан уулас баялыгын инвестиционной болпурустарга солбайгаачы Алексей Егоров үлэлизээ. Уон үлзинтээх буолар. Кинилэр дынаалтаа авылтан санаа агенство үлэтийгэ-хамнаныг гар сүбэлэри бизээжтээр, хонтуруоллохтара. Оттон агенство салайваччытынан эзэр, бу идээзин бизрбүт, байрайык олохго кириитигэр үлээнэ сүлдээр Василий Хомподовын ананна," - дийн

этээ. Василий Васильевич бу иннике 2014 салтан уулас дынаалтатыгар юрийнан таңаарылаахтык үлэлгээбүт.

Салпын санаа тэрилтээ салайваччыта Василий Хомподов агентство салын-согругун, ханынк хайсаларынан үлэлийрин билиннэрээр. Ол курдук, 2021 салтан тыа ханаайыстыбатыгар уларынын буолаары тураллар. Агенство сүрүн салынан бу камнэ ханаайыстыбалаах дөммүт санаа кириэр соконна сал түбзиннэрэн, үлэлжин-хамнастарын тэрийэлгээригэр, ол эбэтэр ким эр санаа тэрилтээ тэрийэлгээригэр байзгин чадынай ханаайыстыбатын сайннаарыгар

консультационный уонна информационный агентстваже буолуу. Агенство туурт хайсалан финансовой-экономической, правовой, бухучуулт уонна ИТ-технология үлэлизээ. Билин ИТ технология, цифровизация ханаайыстыбатын эзгэтигэр толору киризжтээх. Агенство хас бирийдийн тыа ханаайыстыбатын дынаалтанаар үлзинти үерэтихтээх. Онно үерэммит киши үлээ түргэтийээ, учуют, отчуют үлээ чадчир. Инникитин дынэтэн олорон үлэлийр кыах ческеяа. Цифровизация кириицээ албах үрдүк технологиялар, оборудованиелар, түргэн интэрийнээс наада. Хас бирийдийн энэлийз айы манынк усулубийн кыаллыбат, онон бу санаа тэрилтээ кинь бынтынан буолар. Тыа ханаайыстыбатыгар түнүламмыт араас таңымнаах биргэраамаларга, граннарага, күнжурустарга, кылтапларыгар докумоннарын, бизнес-байрайыктарын агентство ненгэ толору ононуплуохтара. Хас бирийдийн эзгэтийгээ тэрийэзээ. Ол ихин санаа тэрилтээ юридический консультациялары тэрийээ.

Муннъах түмүнгүн үлзин сүрүннүүр хас бирийдийн хайсалыга эзгэтийнээхээ үлзинтээри анаатылар.

Марфа ПЕТРОВА.

--- БАЛАБАН ҮЙЫН 19 КҮНЭ – КУТУРДАН КҮНЭ ---

КӨҮРҮЛЛҮҮГЭ АНАЛЛААХ ӨЙДӨБҮННҮҮКТЭР

Балабан үйын 19 күнүгээр Чурапчыттан хотуу көнөрүллүүгэ салынбыттары кэриэстиир, өйдүүр-санын үүр буолар. 2002 сал алтынны 2 күнүнээбүт 133 №-дээх „Чурапчы колхостарын күүс өттүнэн көнөрүллүлээрин кэриэстиир, өйдүүр-санын үүр олохтооңун туунан” уулас баялыга И. Н. Амосов таңаарбыт быннарытыггар олобуран, бу күн уулас кинигэр, барын энэлийктээгээ ууспут устуоруйытагар ыархсуюу, улахан сүтүгү таңаарбыт кэми өйдөөн-санаан аяны үзэсээ кубулуйда.

Көнөрүллүү тизмэтигэр элбэх кинигээ сурулунна, араас айылчындар—хөхөннөр, поэмалар, пьесалар айылчындар, билигин кинь уулла салындар. Үзэтишигээ бишир сурун үлзин паматынныктары, өйдөбүннүүктэри, мемориальнай дуоскалары онорторуу буолар. Онтон сораахторун абаачыларбытыггар билүүннэрэбүт:

Чурапчы салыннээтигэр худоончынук В. Н. Дьячковский бырайыгынан скульптор Э. И. Пахомов онооруута. 2002 сал балабан үйын 19 күнүгээр аяллыбыта.

Холбоо нэнэлийгэр көнөрүллүү 50 салыгар ононуплубут өйдебүннүүк.

Кабзий оройонун кинигэр Санжарга 1990 сал ыам үйын 6 күнүгээр турооруллубута. Арассыяа нормудунай худоончынук А. П. Мунхалов бырайыгынан Н. П. Романов туттарбыта.

Эдьигээнэ үулас кинигэр 1990 сал алтынны 6 күнүгээр үүр кинигэр турооруллубута. Аалтара – архитектор И. С. Лукин.

Бахсига көнөрүллүүгэ аналлаах өйдебүннүүк

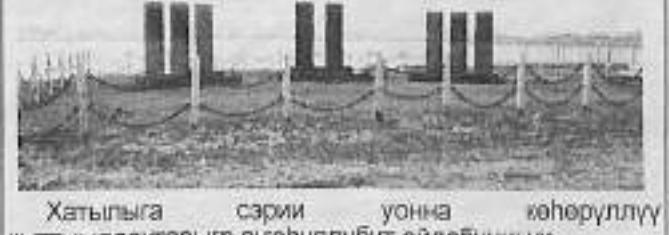
Кындалга көнөрүллүү өйдебүннүүгэ. Аалтар – К. К. Колесов.

Булунна 1992 сал атыйдах үйын 17 күнүгээр аяллыбыта. Аалтара – Саха Өрөспүүбулукэтийн Үрдүү Сэбизитин дыктуутаа Д. Н. Горохов уонна Күнүүр дынаалтатын баялыга Н. Н. Чемезев.

Эргэрбүт өйдебүннүүктэри санарды (реставрациялааны) санаттаноноруу үтүллар. Холобур, быйыл болтоло нэнэлийгэр санаа паматынныктары ононуплунна. Итилэри таңынан көнөрүллүүгэ барбыт колхостар сирдэрийгээр ултарыгар өйдебүннүүктэри турооруллунулар. Хотуу көнөрүллүүгэ тийин олорбут мизсталэригэр эмээ туроортайлар. Итилэри өйдебүннүүктэри мугудайдар Талахтаахха, хайахсыттар Натаараа, хадаардар бынтаахха туроорбуттара.

Алексей СЛЕПЦОВ.

Хатылыга сэрийн уонна көнөрүллүүгэ салыннылаахтарыг ононуплубут өйдебүннүүк.

— «АЙЫЛГЫ» 10 СЫЛЫН КӨРСӨ---

«АЙЫЛГЫБЫТ», УБУЛУӨЙГҮНЭН!

Чурапчы улууңун күлтүураба управлениетин салайгааччынан Дмитрий Поповтан 10-тан таҳса сыл анараа ёттугэр «Айылгыбыт» туутуута хайдах сабаламмытын кэспсиригээр көрдестүм:

- 2003 сыйлааха күлтүура управлениетин салайгааччынан ананан баран бастатан турал Чурапчы улууңун күлтүураба эйгэтин тус-бас дьонун кытарты көрсүүнүү тэрэйбитим Афанасий Алексеевич Сиацев, Василий Николаевич Дьячковский, Екатерина Еремеевна Дьячковская, Надежда Михайловна Заболоцкая, Валентина Дмитриевна Пинигина, Мария Андреевна Герасимова, Петр Федотович Кобельянов онтон да атын ытых-мааны дьонум субз-ама бизрүүттэрэ, араас хайысхаларынан этиилэрин киллэрбүттэрэ. Опортон бир сүрүн этиини Афанасий Алексеевич бэлзиэтээбигэ: «Чурапчы сализиньтигээр сиздэрэй кастуулазх таас кулуулнаада. Араас кэнондардэр, муннъахтар, тэрээннэр былаан бынытынан барыахтара. Онтон эн үзүлир кэмнэр тутуу үзтэз ытылышыннаасына - махталлаах дыалаа буолуп этэ».

2004 сый ахсыннытыггар вреспубулук күлтүуратын усукуустубатын улзинттэрин киэн ынырыылаах сийинэ буолбута. Каплизгэрим Чурапчыбыт кин сиригэр таас купул туттуллуулун туунан хайаан дааанытыла этдин сорудахтаатылар. Тылбын-аспүн эрдэттэн бэлэмнэнэн кириэн тылэттим. Онуоха, бутээгдүүн кытарты, саала ытышын тынаа хабылла тусээ. Дыннэр, бир оройон кынбалбатын таарыйдабым дии.

Үгүс сыйларга дьон-саргэ баа санаатын виен утуус башылыга Иннокентий Николаевич Аммосов бэйтиинэн сүүрэн-кетен, турурсан, кин көбүлээннин Бырабытальстыба бэрссадээтэлэ Егор Афанасьевич Борисов күүска виен, бырайыагын онорторууга субз-ама бизрүүтэ. Бир дойдулаахтарбыт - «РИК» хампаанын салайгааччынта Александр Иванович Федотов «Якутпроект» генеральчай дыризктэрэ Иван Степанович Андросов уоннаа улуус башылыын тутууга солбуйгааччы Афанасий Михайлович Кириллин буолан бир субанэн улапзэбүйтэрэ. «Айылгы» дынатин бырайыагын тааттатааы күлтүура дынатин бырайыагынан ситеериллэнхоторуллан бигергэтиллибигэ. Баа санааларбытын учуттгаан, көрөөччү саалатын улаатыннаар, операторской балконун кэнэтэн, овальнай собус сыйананы эмис классический онорон ода уларытылар бырайыакка киризиллэрэ. 324 мизээбэ турецкай киризиллэрэ. 324 мизээбэ турецкай киризиллэрэ.

Аны кулуулпутун ким дын аттыбыт дын болпуруос турбута. «Айыллаан» баар, уруку «Чаран» баара. Элбах буолан түмсэн сүзлээнни буолбута. Түмүгэр,

Кизн-куон, кыраныабай, икки мандизмэннээх таас дыибигэ тууллуутупар Арассыйыа худооннүүга, Былатыан Ойуунуский автынан Судаарыстыбаний биризмийэ бастакы лауреата Афанасий Петрович Мунхалов сүрдээхулахан оруоллаах. Ойуулур-дүүннүүр усукуустуба ненүү кэлэр калуунзни кэра эйгээ уүнийар сыйаллаах бэйзин галерейтэн тэрийэн, уйзээх бэлэби хаалларбытгыгар ис сурхилиттэн махтанабыт. Маны сэргэ, тутуу баар юмсигэр успуонсардьыт, бир санаалаахтарбыт, каплизгэрлэбигт кемелеспүттэрэ, тубугурбүттэрэ үгүс. Бэйзигэтийн Министристибигэйт таяс-уус, уот тэрилийн хааччийбыт.

«Айылгы» күлтүура кинингэр улз-хамнаас хайдах салаллаахтаа бар, ханык өнөлөр баар буолохтаахтарыгар эрдэттэн тэрилтэ тутула онснуулбута. Күн бүгүн, 10 сыйлустатаа, утумзинээх улзни хамнааны ыттан кэлла. Онно, билэн турар, улууслут салалтата мэлдий вийурз, субалиир-амалыра тирэх буолар. Элбах дынаплартан бир улахан тэрээйиммитинэн уус-урган көрүү бэстибазл буолар. Бэстибээл сыйлата таыма урдээн инэрийн норуут айымнытын кэлэктинтэрэ, ансаамбыллара баар буолбутара бигергэгтэр.

Быйылты сыйга «Айылгы» 10 сыйлун көрсө халыгаалынай еремүен ыттылга турар. Аны күтүн еремүен түмүктэнэн, быйылты сезонун уэржете аныаба.

Кэлсэттэ Мария ВАСИЛЬЕВА.

Рекорд проведенных параллельно в один день мероприятий

Номинации
«ЛУЧШИЙ НАРОДНЫЙ ТЕАТР РЕСПУБЛИКИ САХА (ЯКУТИЯ)»

Чурапчинский народный театр обладатель престижных наград «Багчи

Количество мероприятий проведенных в течение десятилетки.

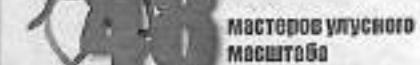

группа «СУОРАТ»

Рекорд проданных билетов на одно мероприятие

мастеров республиканского масштаба

мастеров улусного масштаба

Усилиями народной студии «Айыл» в Чурапчинском улусе имеются

спектакль «Марынчан мечтавы» (текст С. Таресова)

Самое большое количество артистов занятых на одной сцене в спектакле.

Маарыкчадан ыччамтара

ЫЧЧАККА АНАЛЛААХ СЫНЫАРЫ

ДНЕВНИК ЯКУТСКОЙ «ТАНИ САВИЧЕВОЙ»

19 сентября - День памяти жертв Чурапчинского переселения.

Дневник Майи Аргуновой, 10 лет, 1942 год (дневник заполнялся на якутском языке)

Большая семья Аргуновых, насчитывающая 10 человек жила и работала в Чурапчинском районе. Записи сделаны детским аккуратным почерком. Майя старательно описывала все события невольной свидетельницей которых она стала.

«...29 августа 1942 года. Сегодня во сне видела отца. Отец, верхом на белом коне, рубил огромной саблей фашистов. Его за храбрость хвалил потом сам Сталин. Утром, когда рассказала свой сон, бабушка и мама обе улыбнулись и решили, что отец жив, здоров и возвращается, что скоро получим письмо. Когда они вернулись с утренней дойки, прибежал посыльный Коля и сказал идти всем на собрание. Я осталась дома и нянчила маленького Нюргуна. Вскоре вернулись родные с собрания, расстроенные и недовольные. Дед страшно ругался, мать и бабушка молча начали перебирать одежду. Оказывается, мы всем колхозом должны переселиться на север в Кобай и ловить рыбу для фронта, для победы.

31 августа 1942 года. Пишу вечером. Завтра с утра отправляемся в путь. После того собрания прошло 2 дня. За эти дни поселок был похож на всетравоженный муравейник. Все бегали, суетились, но никак не могли собраться. Оказывается с собой можно взять только 16 кг вещей и продуктов на одного. Уезжаем всем колхозом. Мне разрешили взять только 3 тетради, книги пришлось оставить. Бабушка никак не хотела оставить самовар, а мама уговаривала деда взять с собой швейную машинку, но пришлось все оставить. Так как председатель запретил брать лишнее. Дед с братьями весь скот загрузили в телегу, привели наших коров и лошадей. Я упросила взять с собой маленького щенка. Он такой толстый, смешной, сейчас спит у моих ног. Отзываются на кличку «Добрый»-Дружок.

1 сентября 1942 года. Наутро дед закрыл на замок дом и амбар. Потом мы все вместе с нашими коровами и лошадьми отправились в путь. На дороге было столпотворение. Перегоняли все колхозное стадо коров и табун лошадей. На телегах сидели дети, женщины, старики и старухи. Старики со слезами на глазах прощались с родными местами. Дети тоже приуныли, видя горе и тоску взрослых. Так, манерное переселялись наши предки. Я сидела на телеге и держала Нюргуна, смотрела как исчезает в пыльной дали наша деревня. Бабушка с дедом шли рядом, остановились и молча перекрестились. До свидания родная Чурапча, мы едем ловить рыбу для фронта, для победы. Мама с братьями гоняли колхозное стадо, а наши коровы и лошадь были привязаны к нашей телеге. Говорили, что едем в пристань Бестях, там ждут пароходы. Вот удача, я еще ни разу не плавала на пароходах, да и увижу наконец-то красавицу Лену. Сегодня на ночь остановились в большом аласе, разожгли костры и расположились на ночевку. Всю ночь шел мокрый снег.

2 сентября 1942 года. Утром все было белым-бало. Красота необыкновенная, только было очень холодно и маленький Нюргун все время

плакал, ему нездоровилось. После завтрака отправились дальше.

6 сентября 1942 года. Суток через пять приехали в Бестях. Дул пронизывающий, холодный, осенний ветер, по небу низко плыли серые облака. Пароходов нет. Очень холодно и маленький Нюргун разболелся, уже не плачет, а находится в каком-то забытьи, бредит. Я написала письмо отцу...

«8 сентября 1942 года. До нас прибыли в Бестях еще несколько колхозов из Чурапчи Народу на берегу полно. Живем в наспех сколоченных шалашах и в палатках. Погода стоит отвратительная, идет то снег, то дождь. Дедушка с братьями караулит колхозное стадо и рубят тальник для скота, так как сена у нас совсем мало. Пароходов нет. Маленький Нюргун все болеет, состояние его ухудшается день ото дня. Бабушка пытается отпойить его отваром трав. Все ходят унылые, подавленные неизвестностью. Даже Дружок не бегает, не лает и не прыгает. Холодно и сырь.

10 сентября 1942 года. Сегодня наконец-то несколько колхозов отплыли на пароходе. Они едут к самому Северному морю в Булун и Жиганско. Нюргун очень плохо».

«12 сентября 1942 года. Сегодня умер наш Нюргун. Мама сильно переживает. Теперь заболел брат Егор. От папы нет писем. Пароходов все нет. Очень холодно. Продукты, взятые с собой, несмотря на жесточайшую экономию кончатся.

13 сентября 1942 года. Наконец-то прибыл пароход. Он большой и очень красивый, называется «Пропагандист», только люди на пароходе очень злые. Капитан все время кричит и ругается. Нас с нашими коровами и лошадьми загрузили в одну баржу. Всего было 5 барж. Очень тесно. Мы всей семьей расположились возле коров. Дедушка говорит, что так будет тепло во время плавания. Егор все время бредит, зовет папу. Перед прибытием парохода получили «похоронку» на отца. В письме сказано, что он погиб смертью храбрых, защищая свою Родину. Дедушка говорит, что он погиб под Сталинградом. От горя слегла мама».

«16 сентября 1942 года. Плырем дальше. В ту страшную ночь дедушку затягнули лошади, когда он бросился их успокаивать. Дед молодец, говорит скоро пройдет, что самое страшное позади, хуже уже не будет, скоро приплывем на место и будем ловить рыбу для фронта. Я помогаю бабушке, мы вдвоем ухаживаем за мамой, братом Егором и дедом. У деда сломаны рука и нога. Вту ночь погибли трое колхозников и несколько коров и лошадей. Когда же

ни помощи, ни понимания местных жителей.

20 февраля 1943 года. Сегодня приехал бригадир Николай. Он привез немного рыбы и муки, которую отправили братья, сэкономив из своих скучных норм. Ведь нормы выдают только работающим. Оказывается братья Алексей и Михаил тоже болеют. Бригадир сказал, что их скоро привезут. Мать всю ночь проплакала. Со смертью работающих братьев перестанут выдавать норму и мы останемся совсем голодными. Иссягают надежды и с нею жизненные силы. Бабушка все время лежит, не хочет ни есть, ни пить. Только все время говорит о своей Чурапче, вспоминает свой родной алас, родственников. Все мысли ее о возвращении домой. И мы тоже хотим домой, побегать по знакомым, родным местам.

25 февраля 1943 года. Сегодня в нашу юрту пришел Дима с сестрой и братом. У них все умерли. Димкин папа на фронте, говорят воюет снайпером. Один уничтожил очень много фашистов».

20 марта 1943 года. Николай уехал на войну. Теперь нас в колхозе осталось трое мужчин. Дома совсем нечего есть. На рыбалку не ходим, сил нет. Говорят толщина льда 2 метра. Очень холодно и голодно. Из колхозных коров осталось всего 4, остальные пали от бескорыстия».

«8 апреля 1943 года. Сегодня умерли двое маленьких сирот. Они лежали тесно прижалвшись друг к другу, их не могли разъединить, так и закопали.

3 мая 1943 года. Весна набирает силу, природа пробуждается к новой жизни. Солнце светит ярко. Но у меня сил совсем нет. Получили письмо от брата Николая. Он воюет под Ленинградом. Есть совсем нечего. Мать варит кожу, в которую добавляет заболонь и ягель. После такой еды очень болит живот. Говорят летом поедем обратно домой, в Чурапчу, этой надеждой и держимся».

«10 мая 1943 года. Сегодня наш председатель говорил, что написал письмо с просьбой о возвращении оставшихся живых в родную Чурапчу. Сказал, что поедет в Якутск добиваться разрешения. Писем от брата совсем нет. Люди дошли до крайнего истощения, ходят какие-то тени с выпирающими костями».

6 мая 1943 года. Умерла мама. Бросив семью, убежали в Чурапчу председатель и бригадир.

18 мая 1943 года. Умерли все. Осталась я одна. Писать уже нет сил».

Проезжавшие мимо рыбаки, зайдя в юрту нашли еще живую, исхудавшую девочку среди мертвых тел. Она держала тетрадь с портретом И. В. Сталина. Решили взять ее с собой. Но было уже поздно ее спасти. Девочка, поев немного, собрала свои последние силы и написала письмо любимому вождю Сталину с просьбой о возвращении колхоза в Чурапчу. Но ей самой уже не суждено было увидеть свою родную Чурапчу, ее бересковые рощи, где так любила гулять, играть с друзьями, свой родной дом, где прошла ее короткая и счастливая жизнь и осталась лежать вместе со своими родными в этой неприветливой стороне.

Материал из сайта «Ykt.Liga».

Евдокия ИЛЛАРИОНОВА: "Сыыппара киһи ис дъинин кэпсийр"

- Утюв күнүнэн! Евдокия, аабаачыларга бэйз түнүнан, бааалыста, билиннэрээ тус эрэ.

- Утюв күнүнэн! Мин - Чурапчылтан терретээхлийн, «Почта России» Чурапчылаа салалтыг гар начаалыннык солбуюччылынан улзлийн. Билигин сбо көрөн опоробун, улаханым Тамерлан 1 саастах, онтон кыс сబом Регина ессе да кыраачан, 6 ыйдаах. Кэргэний Виктор Викторович Чурапчы нэшилизин дъяналтатыгар социальний болтуруостарга кылаабынай исписалийнан улзлийн.

Ханааныттан нумерологияяна и дъарыктанын?

- 2019 сылтан сэргээн дъарыктанан эрзин. Нумерологияяна и дъарыктанар Татьяна Батуева анал куурунгагар урэммитим, кинизхэд урэммитим түнүнан сартигикаэт ылбытим. Кини улзлэрийн «Инстаграм» ситимигэр куруук көрөр этим. Аан бастаан, фэн-шуй курдук мистика эйгэлзин түнүнан санаасыттан Мария Варламоваттан билбитим. 2009 сыллааха С.А. Новгородов аатынан Чурапчы орто оскуолтын бутэрэн баран, Дьюкууский куоракка сибээс идэтийр үерэнэ киирбитет. Бу киниз санааным «Баба санаа каартата» (нууччалы - «Карта желаний») дизн альбому балхтээбите. Тугу баараарын сурунаалтан кырылан ыланын альбомна сиынаар, туулусаа дизбите. Онтон устудьон, төлөлүен уонна ноутбук хартынкаларын сиынарытим. Кини сохтууох, туттына издиизлэн туулбута. Аны турен утг-үүчч хартынкалар баар курдук төлөлүене ылбытим. Онтон ыла итэбээзбин. Санааным Билигин фэн-шуйнан дъарыктанар уонна таро хартанан дысун сэрбизидир.

- Нумерологияяна и эгээтийр дуо? Бу зэг түнүнан сишилийн кэпсээт түнүнхээс.

- Нумерологияяна и наука булбатах эрзии, кини олобо, майгыт-сигилит, инникити төрөөбүт чынылабын кылта ыкса сибээстээх, ону аабан-

Урут-уруккуттан араас норуоттарынан үэрэтилийб итэвчилүүлбүт астрологический гороскоптар, шинги дойдулар билгэлийр системээлэрээ Саха сиригэр киник тарбана. Олортон бишрээстэринэн нумерология, фэн-шуй, ба зцы буолаллар. Манык нымаларынан дъарыктанар исписэлийс элбэх, наадыйдааха, технология сайдыбыт: үзтигэр «Инстаграм» курдук социальный ситимтэн кини тургэнник булар кыахтаах. Бишиги улууспутугар эдэр ыччат Евдокия Илларионова нумерология кеметүнэн кини майгыт-сигилитин кэпсийр, олобуун хайдах уларытын себүн, кини сиалын-соругун сепке туруорунарыгагар ыйан-кэрдэн биэрэр. Кини бүгүн «Маарыкчылар ыччаттара».

сүттэн көрөхээ сеп. Тулалыр эзгийт барыга - сиыппара. Нумерологияяна «финансовый куод» дизн баар. Ол аата хас биирдийн кини түерт итэбээз, эрэнэр сиыппараахаа буолар. Бу төрөөбүт чынылабынан сүттэн баран, талисман түнэн илдээ сылдьаллар. Харчы тардар магнит курдук буолар. Ону тэнд бу сиыппарааларын лотереяя түнүнлээр збит. Финансовый куодтарын билбит дыон «кырдык улзлийр збит», «мийгиттэн харчы иэс ылбыт дыонум төнүннэрдилэр» уонна да атын ити курдук араас төлбүрдэр тусгүүтээр түнүнан суруйаллар.

Нумерологияяна бииртэн тобуска дизри сиыппараалар кинизхэд араастык дъяиллар. Ону аабан, сүттэн кэпсийбин. Холобур, «1-тэн-3-из» дизри сиыппара хомойуу, кэлэйи, сиыны албээзин кэддерээр. Онууха бу биризмээз кинизхэд чугас дыонун хөмөтэ, виебулз наада. Онтон 4-5 дыллоох, иллээх олох эзтэр кинизээз тубук-садык бэлзээх буолар. Салтын «6-тан-9-ка» дизри сиыппара табыстааны санаа билсийн, керсүү, олохко уларыны күтүллэр. Ол курдук, туюх эрэ улахан, сианалаах мал-сал атыланынта да буолуун сеп. Ессе «0» дизн баар. Бу дъайын кинизхэд бэйтилтэн тутулуктаах. Сэлж түннинбайна барыга этнээ буолар, онтон сиына түннинбайна ылсыбытаа барыга табыллыбат курдук буолар.

Нумерологияяны тайланан сакааска харчы тардар бөхөхтерүү оноробун, «Баба санаа каартата» гар мавстар-кылаас ытабын. Бөхөхтерүү төрөөбүт кинизрэн сүолтатыгар сеп түбэниинэрэн, натуралней таастарынан, доруобуйя, унун олох, дьобур, лидер, муударас, тантал уонна да итникити хайысхаларга оноробун.

- Дыон төхөн нумерологияяны ыллынэр эбтий? Эйзэхэц субэлзэлтийн кини санааты төхөн уларыйарыт?

«Финансовый куод» түнүнэн элбэх кини билбэт. Дыонтон истэн интэризиргээн кэлэллэр. Уксугэр манаар, биир тэн олохторугар туюх эрэ уларынын киллэрийн баар, инникити туюх күтүрээн билээри, дыон сүлдьар. Уксугэр «улз барсар дуо», «түгүнэн дъарыктаныахлын себүй», «быйыл мийгин туюх күтүрэй», «сианалаах тугу эрэ атыланыахлын сеп дуо» уодаа ыйттылаахаа буолаллар. Ааджан-сүттэн, субалзэн санаа сабалаанынарыгагар аннан биэрэбин.

Кинилэр маатал тылларын этэллэрээ, мизхэ уврүү, ситилий.

- Кинники кэмнэ «Базцы» дизн кытайдын астрологияны элбэхтэй истибин. Онно эмээ төрөөбүт чынылабынан сирдээн кэпсийллэр. Бу нумерологияятан туюх уратылаабий?

Фэн-шуйга базы дизн бэйз түнүнан аабы баар. Төрөөбүт күннүнэн, чаасынан, сиргинэн сүттэн кэпсийллэр. Бу системээ биэс элеменгэ (утуу, сир, мас, металл) олобуар. Боростуойдук холобурдаахаа, уот элемен тийбээт кини, бэйзээ билэтийн күннээх, итии күнү сордорор. Эбэтэр металл элемен тийбээт кини араас киэрэглээр кэтэрин сөбүлүүр. Оттон нумерология төрөөбүт чынылабынан эро олобуран сүттэн.

- Билинни олоххор сишишилээхтин дии сананыбын дуо?

Оннук Мин саамай улахан ситинийм - талтыр кыргызим, оболорум буолаллар. Ийзм, бииргээ төрөөбүт быраатым куус-бөхөх буолалларын төрөбээн, дыллоохун.

- Инники өттүүгэр туюх былааннаахын?

Бу зигэни ессе дырингин кинийн эрээтийхин баарыбын. Фэн-шуй, нумерология албээи түнүнэр эзтэйзэхээс наада. Маны таинан элбэх бөхөхтерүү оноруунан дъарыктанар баажаахлын.

@eva_magic999 дизн «Инстаграм» странициабар киирэн улзин, бэйзм олохпор туттар түнүнан субэлзэлтийн көрөхөхтүн сеп.

- Харчыны хайдах таба туттуу түнүнан субэлзэччигин дуо?

«Самый богатый человек в Вавилоне» дизн бастакы миллионер кистапланын түнүнан суруйбут Джордж Клейсон кинигэтийн интэризиргээн аахлытим. Бу кинигээз харчыга сиынаннаах араас субэлзэрийн кэлэллэр. Олортон түнүнбайна дыонно кэпсийбин. Харчыны «Өлөр-хаалар күнгэ» (На черный день) дизн ууруу сухтаахын. Кини санаабытаа тулар. Нууччалын этгээхээ «мысли материальные». Хас дааны дохууттаахаа буол, 10% - нын туюх эрэ үнүүгээ сиаллаан мунньюхтаахын. Биирдээ бийдээн көрбүтүн - ууруун билээ элбээбүт буолуусаа. Ааджачыларга харчыны тардар биир нымалын субалзэн ын эргэрийтгэр муннүулла сүлдьар атыласпийт

бороодуутаабыт табааргыт чектэрин иникэ уган уматабыт уонна «Чеки скигаю - богатство зазываа. Чеки скигаю - богатство укрепляю. Чеки скигаю - богатство укрепляю. На Благо мне, на Благовеси!» дизнүстэхатылаан баран, күлбүтүн тыалга ынабыт (Мээн төбөн кэбисэллэйт, чуолаан тыалга ынабыт). Оччоо харчы кэлэр суола ыраастанаар, арыллар. Маны таинанбалаан ыйын 21 күнэ - харчы күнэ. Онтон кэлэр ыйга, алтынныга - 1,8,9,21 чынылааларга харчы күнэ сеп түбээр. Бу күннэгээ баттаххын тэнэтизхитин, кырыйтарахохтын сеп (Бэйзэн байзбин кыриммакын!).

- Тумуукиэр тугу этиэн этэй?

- Кини олобо барыга эрдэлтэн сурулла сүлдьар дии саныбын. Ону бишиги хайдах да сатаан уларыллапыт, ол эрзэри учугайдик эйзэлзэхтий, баайдык опорогро себе суолу оностуухлутун сеп. Маныаха нумерология, фэн-шуй кемеленэр. Онон мунаахсыяар болтуруустаах буоллахытына, нумерологияятын кэлэн аахтарын, ыйан-кэрдэн биризим. Кэргэн тахсам иниинэ базы онорторо сүлдьбыллар, аналын зийгиттэн биир сүл улахан, кини хайалаах сирэ баар буолууда дизн кэпсээбитетээр. Тутатына «Ленские Столбы» баран, көрсөр буоллабын дуу?, «Үүхээ Дъааныттан төртээх буоллабын дуу?» дизн толкуудар киирбитетэр. Онтукам беара чугастын, Тэйз хайалаахаа Мышлалттан төртээх уолга Викторга кэргэн тахсан опоробун.

Улус олохтохоругар баарыбын чэгизн-чэбдик доруобуйаны, сирдээ, ыраас олобу. Себүлүүр дыяланан дъарыктанар - дыол. Эбийтин, дохуут киирээр буоллабына ессе учугэй. Онон илэн кэмнитин түнүнбайхтын көрөхөхтүн сеп.

- Евдокия, сэргэх кэпсээнин, субэн иин махтал! Үрдүүтэн үрдүүк сишишилээр!

— БИЙНЭХЭ СУРГААЛАГАР —

ЫЧЧАТТАРБЫТЫГАР ХОЛОБУР БУОЛУОБУН

Мин тереебут утууспар орто асқуоланы бүтәрән, Саха судаарыстыбаний университеттәгәр чөрәнән, 1984с. учуутал идэтийн батылвабытый. Дойдубар калып, 40-ча был тохтоло суюх улапази, 2003 с. диари араас дүүрүнчесе – партия оройуоннаабы қынгызгын анынтынан, көмөмөл дүйнөннаабы қынгызгын бастакы, иккис сакиратаздердинен, улууставбы РОНО-ба кытактан чөрөткөн сабыздиссейинэн, партия райкомун үолсай отделының сабыздиссейинэн, калып улуус дъябидтэээн социальны отделыгар бетэрэннәри ылтаа улара кылаабыртай-исламийнинэн үзүлээн, пенсияга тахсыбытлы. Салпын улус Бетэрэннәрин Сабыздын баррасадаатынчен 64 сааспар диари үзүлзебитим, уонна ити үлалартсан саамай таңаарылылах үзүлдөбүлзебитим. Тобо дызэхе, үлэн – четырь уонна чуонкай. Бетэрэннәр кынапбаларын туруусууга, сыйньяланннарын тәрийигү, дорубайналарын түлсарынга былаамнилар үлэлдер ытыллаптара. Мин үзүлмири көмүр оройуонна 50-ча сарии Бетэрэнэ, 60-тән тахта Көнөрүлгүү ылтылылааба (оболордо абылжылбыт этилэр) уонна албэх тыыл бетэрэннэре бааллара. Кылгастык ытылжыбыт үтпелертэн абыннааха, бу абыйих хонуктаабытта мин сөвергэ Чуралты күннэригээр мас олоддуута тарилгыбитин истан астынным уйнма бинили Кылайы 55 сыйлынан, Сарем бетэрэннәригээр азаан, Мындаевийттән кыраный харыйналары оччоторуу Лесхоз тарифтэгтэн директоритеттэн Пётр Прокопьевич Дьячковскайтапан киңүпгэлтэн, всее байэтин массонычытынан тизийн ажалбытга. Оны биолог учуутал М.С. Алексеев

салайытынан изнилиякса спорор сарии бетэрзиндерин ыныран айорторбулуппук Сайынын шумбалаарга сибаккитери спордон, оскуулса юннаттара онно уу жуталлара. Оттон орто оскуулса учуугала А.И. Самников талшактары ажапан айортубула, спор билгилүн улаатан, киши ўера керед. Оштотобу коммунальный тарийх дармасытарин Д.Д. Трофимовы көпсөтөн, биртешкай тимир вэйрэзгадалары айорторбулуппук. Олор бичмаканга дизри хахжалсан, харыйаларбыт, чөттарбыт Тынычлыгыбай, уунз тураллар. Онон Улуу Кыайызын унаңсыбыт уулууспүттөт бетэрзиндерээ айорпуг жарыйаларга умнүлпүбат ейдебул буолалыар.

Улахан бырганыныкстарига бетэрзинмар ىлан көрееччүү арз-буолалара башар суол. Онон аян бастасан, бетэрзинэр байзэларин сыйнъалганнарын тэрийэргэ уураах ылышам, улууска сана дылгизбый бырганынныктарын тусла тэрийэн ыльтарга туурорбулуппук. Улуус күттүүрунай-мвассабай Бекапырзаматыкар түллээрэн, бетэрзиннэргэ аялан тусла, эргэ Санадылта тэрийар буолбулуппук. Оттон нахилиэктеринин эмис ытыллар буолбута, онок Кырдаабастар, бетэрзинэр бинирэбильларин ылбэлтэ. Билингэ дизри оннук ыльтылгар утуче угаскэ кубулуйда. Оттон сройонна Кырдаабастар ыспартакийгаадаларын ереспүүбүлүкөтөнүмьылар аян бастасан биниги тэрийэн хайбаммыппыт. Онок биними холобурбулутан ереспүүбүлүкэ бетэрзиннэрин Сабистэ уулуустарга тэрийэргэ уураацы ылымыты. Унус ыспартакийгаадабыттара ереспүүбүлүкэ бетэрзиннэрин Сабистин бэрсөздөгтэлэ Дохтуров байтизин калсан керен, саргазан, астынан барбыта. Ому тайынан Япония күддүк ыраах сиртэн, бинир

Дойдулаажлыг П.С. Окномешников
ынырытынан хотун Яконо-Хармо-
сан иштээ кэлэн ыалдыгтай

Кылайны 60 сыйынан 5 сарий баттараңызғар Дыккуу жай куоракта толору хавчылтылыгын кыбартырыларды ыттары сиистиппилит. Кинимдер ортолоругар П.Т. Карсанбаев, С.Н. Дьячковский ылбагтара Көнерулүү 60 сыйынан А.И. Понисеева камтутунан 160 кишилдөх арасында үчүнүүдүн күнүнде киришке салай азчынан ананас барбыттым. Онно устуорг себиздиттеги С.Оконешников, социальний отдел себиздиссайе П.Д. Елисавеев болупан, «Михаил Светлов» теплоходунан айланга турумуппугут. Тиккүйз тиимиэн Көнерулүү саамай хырдьзаңастарынтан 5 кишини улуус Бочооттава олохтоорбо аакка туңэрбилипт. Ус срайисунунан 15 күн сыйынан калбилипт.

Дыз ити курдуж, 64 саэспар дизри үлаләэн барән, куоракка киирбитим, Онно да киирлан баран дойдубун кыпта сибазспин быспатабын - киирдәбим иккى сълыгтар Өрестілүүлүжатзэби Көнөрүлүү түмсүүтүн салайсыбыым. Онтон "Чуралчы" түмсүүг "Алаас хотуптарыгар" үлэлзэбитет. Чуралчыбыгтар Өрестілүүлүжатзэби "Манчаары ооннүүлалар" буоларынаң, "Чуралчыбытын көйөрдүвүүн" дизин девининан 1000 устукка сибакки араас жерүнүн төвөвәрдөн, Кытайы пааматынныгтар олордуулуппүт. Ол туунан "Сана олох" матыйрайдал сурубан таһаарбыт эттэ Ити Дюкүускайга олорор чуралчылар ис сүрэктөн ылсынан, түмсэн, дойдударын туңугар кынамнылара кадыксаныз.

Олох салғанар. Тәһе да Сарии, Көнөрүлүшү, тыыл кыттышылаадтара

зъбийтагаллар, күннелер оторон, узелэн заслыгт измәннин ейдеен-санын ванаар, уйапитэр билинни жалуунэ ыччаг ытык изһе. Ол курдук, саатырбыгт капчанэ ылсынан, байзларинин улени тәрийсептерэ капжисабыллаэ.

Итintан сизтэрэн. Биим дойдуплаахылт, улз баттардан Мария Иннокентьевна Дьячковская үтүү холобурун ахтан азшарга саналым. Кини төнө да савылдырдар, бэйзгин баятынан жөбердүүгэ үтэлиирин сөбүн. Ол курдук, биңлиги, баттарзинэр, сөвербитигер Мышдаарайттан бэйэтэ бастери таңааран олорт. Оттон дымзин таңыгар чөрөмүхү, бузина опордон, баттарзиннаргэ хөтөбүр буолар. Мария Иннокентьевна бачычынын вайен, пенсионердар бэйзларинэн ыпсан, кычайар изжнэригээр зээр ыччака холобур буопую этилэрэ. Төрөвбүт түүлбэбит юмнээ түпсарын түлүнгөр күүс-каме, субз-ама буолалгалаа хайдаллаах сүл. Мария сину таңынаж хайыннарттан түнпалаах субалэри, баттарзинэр үзлэрийн, олохторун, дойдугун эрэ дысунүн буолбака, саха сирин карэ кестүүлэрин, үзүнит дыс олохторун түлүннен ыстатыйалары муннъян, 14-с кинигэтийн бэчээлтээ. Аны 15-с кинигатин матырыйвалларын боломнир. Сайын айы сайылыкпар Чапчазбар көлз дойдум. Мүөттээх салпынман тыынан, сыйынанан күүсәнээ ылан баарбын туюхтаабар да сордорбун. Дойдум үзүнит ычматын сипинийлэринан астынабын, қын туттабын.

**Любовь Дмитриевна БАРАШКОВА,
Чурапчы улуултун уонна Хатылы
нэхилиэтиг Бочуоттаах олохтөөбө.**

— ВНИМАНИЕ! —

**Дорогие родители,
успейте подать
заявление**

Отделение ПФР по Республике Саха (Якутия) напоминает, что у семей, не обратившихся за получением ежемесячной или единовременной выплаты в соответствии с Указами Президента РФ, осталось совсем мало времени – до 30 сентября 2020 года – чтобы навести эти выплаты на соответствующие банковские счета.

Речь идет об ежемесячных выплатах в течение первых шести месяцев от момента рождения ребенка в возрасте до 3-х лет, воспитывающимся в семьях, имеющих право на материнский (семейный) капитал. С 11 мая 2020 года указанные выплаты распространены на всех детей в возрасте до 3-х лет. Также Указом Президента Российской Федерации от 11 мая 2020 года установлена единовременная выплата детям в возрасте от 3 до 16 лет (родившимся в период с 11 мая 2004 года по 30 июня 2017 года).

Обращаем внимание, что при достижении ребёнком возраста 3-х лет в период с 1 июля 2020 по 30 сентября 2020 года включительно семьи с детьми также имеют право на получение единовременной выплаты. В данном случае заявление о предоставлении единовременной выплаты принимается не ранее месяца, в котором ребёнок достиг указанного возраста. Заявления могут быть направлены в форме электронного документа через Единый портал государственных и муниципальных услуг (функций). Или подаются заявителем (его представителем) в МФЦ или в территориальный орган ПФР независимо от места

Будьте внимательны при заполнении. Перед отправкой заявления обязательно проверяйте правильность написания сведений. С обратиться за выплатами может один из родителей, при этом важно, чтобы родители счета были открыты на имя заявителя.

Повторно подавать заявление не нужно!
Внимание:
Если у мамы нет счета в банке, заявление можно подать папе;
Не используйте для зачисления кредитную карту.
Берите корреспондентский счёт карты получателя, а не банка.

Чуралчым сонуннарын Наталья ттан истэбин

Еу коронаеирүс харктыныңкар олорбутум, кулун тутарттан ахтаха, бұжатын сыл ақағарыттан ордон зэрэ. Оп бытадыны тухары спбуборум инигитан ахсааннаахтык табыстыбым буолуа. Аттынаафы да ыалбар тахсыбат улуғарз. Эчи, ылдымт-хондо да мәзән сылдырылат буолла. Саатар, быйып сайын хос сизиндерим шуралған калан сайылаан, опус саражтээж буолла. Онуңжай збии 65 сағастарыттан үеңаз жырдъабастары букатын дынағиттіңэн быгынан дизн сарзии дағаны қытаванаңа бәрт. Күораттан биләр жырдъабастарым эрийдәхтерине, "Эңиги асса берездеги каспатаххитине, 4-түү тың солж манньялааҳып, откон биңиги, тыңапар 'боско' хаайтаран олорбут" дизн дыззендейтебин.

Оном хайтарыны қытанаңа. Кини муунгуйар збит. Дынам инигер-таңылар дағаны улахан үлэ суюх. Кийиитим бараҳсан баламигэр буқатын дыссаат оботун курдук балзакыз олоробун. "Калэн аңаа" дистэкторинә аңаан абрызыбын. Оболорум, сизнөрким туу да үлэлэгэ сагаабаттар. Үлээ бардахтарына, куну бына соботобун олоробун. Арай иеленим бирт булолан суруйлар "ыарым" бергезэт. Өраспүбүлүкэ ханыяттарыгар, албаж ыстаптыйыны суруйдум. Арай "Сайга влохпор" суруйбатым ыраатта. Урут Базым илдъян биаэр, барбазиркәлбән танаарттар этим. Билигин харантыйынга хайтарен сыйдыбыт булуппум, Манстаниннээ дынинчан ныткан суруйлалга сананнен им

Бу хаиттаран опорон, Алан дойду. Арассыый, Саха сирин сонуннарын азгадайыттан, талбийсартан истен, бассасын неңтүе, жаңылаптары азбен сиң исте-биз опорубин. Арай Чуралтыны улуулун, салимдинэтиң сонуннарын булатын сиңа истибет, билбет буллум. Улазки-хамсы, калебара сылдьыар дың сиң билэн-керен зердаюйт. Оттон дызыза хаабылдан опордоюб, оюнтоох сонуннары истер күстүпурар збит.

Биләз түрәр, улуулуптүр сурун союннарын олохтобук 'Сакса олохтөн' аврам биләзбик. Ханылапты тираванда 1800 тийжит. Оны, үгаспинэк, суютганы кәреңүн ээ. Улуулуптүр нахицизмнээз 21 тынышынча бүтән чугаңаатай. Оны, ортолуңч, биир дыкәзә 4-5 киши олорор бүснәләйкә, уопсайа, бына холбоң, 4-ангаартынынчатур-туспа олорорынлар баар бүлүхтәрарын сел. Синнотуар З тың. курдук шын (жыныс м. Баштыңжын) бүлүхтәрарынчи

терут суруппат, захпрат збит дизюз. Ол ийн, таарычы элээхе, "Санка олохтуулар" суруутуну элбизгергэ улуус уонна олохтоох дъяналталар күүсэ ылсаллара буулзар.

Аны "Сама олоюю" уулуус дъаһамтатын пресс-журналисттерине инициаторларга дарын-дерүн тахсаплара Барт буалбут эрзәри нааэр нууччалы суруллуптара вайдаммает. Тобо байабит тыльбытынан суруллубатый? Аны итмнна "Тэттик сонуннар" дизэн уулуус сонуннарын бишкек-журналии этийнен суруллаплара буоплар, барт буолуу эта дизэн этий жылзрабин Урут мин "Уйгу қынаташтар" тыя ханаайыстыбатын СОНУННАРЫН онук "Тэттик сонуннар" диман таңаарарбын дыон бинирээн аяблалар эта.

Онтон мин Чуралчым быстах сонуннарын биңгиги, сурунаптыстар союуустарын салайзаччыта, актыбыныай уопсастыбениңүк Н.Г. Захаровттан истобин. Наталья Гаврильевна Надизээнди хотуннаажэ, сарсыарда "Саха араадыйатын" бына зифиринэн Чуралчым сонуннарын кэлсириин үгүстэр истар буолуохташыт. Ол көпсөзинэ хайттаран олорор үйнисхэ барьга сонуни. Холобур, соторугтаабыла кина улууслут баттерзэннәрин Себистин барээсэдээстээ М.Н. Матвеева норуот ханаайыстыбатын утуензэх үзүнчтэй буолбуутун, Сантарааук Улахан Күемүгээр урукуу Омбулунускай тыл эзарегар анаммыт тырыбынаны сергүлпүнтэрик бүтүн Саха сирин чурдунан иниитиннарбиз. Кини онно капсазбатээз буоллар, ол түтүнчли хантан истиахлимий? Наталья Гаврильевна онтон да атын улуус сонуннарын куруук хэлсийн. Ол ийн кинизэх улаханыны маҳтанабын Салгыны дабакы итиинкик араадыйя чөнгүе капсии сырьттын. Киниттэн атын эзарегар ийн эзарегар ийн эзарегар.

Оттон олохтоох "Маарычазз" телестудиябыт бизрилилэрэ күнбэжма сүхтэр эзэри, ерөслүүбулукээ тахсынлара садж. Бабар, уолпушкаа сыйдъяллара булату. Наталья хөтөсөвтээ буолилар, биниги, дэвээжэ спорор

Ол иниң, түмүнгээр, уллуусын сонуннарын ханыныт, арасадылыяңында эзбекстик сыныпта олардың бүрөлдөлөрдөн көрдібастар, эзбак сонунтан матья эзбипгит.

Избирательная комиссия муниципального образования
«Кытанахский наслег»

Решение №26

14 сентября 2020 года

Об определении результатов выборов депутатов МО «Кытанахский наслег» Чурапчинского улуса (района) Республики Саха (Якутия)

13 сентября 2020 года.

В соответствии с частью 13 статьи 24 и статьей 81 Закона Республики Саха (Якутия) «О муниципальных выборах в Республике Саха (Якутия)» и на основании Протокола избирательной комиссии муниципального образования «Кытанахский наслег» Чурапчинского улуса (района) от 13 сентября 2020 года о результатах выборов депутатов МО «Кытанахский наслег», в соответствии с которым в голосовании приняли участие 228 70,59% избирателей, избирательная комиссия муниципального образования «Кытанахский наслег» Чурапчинского улуса (района) решает:

- Признать выборы депутатов представительного органа муниципального образования «Кытанахский наслег» Чурапчинского улуса (района) по многомандатным избирательным округам №663, состоявшимся и действительными.

- За Борисова Трофима Григорьевича – 125 голосов (54,82%);

- За Дьяконову Анисию Николаевну – 116 голосов (50,88%);

- За Захарова Гаврила Прокольевича – 102 голосов (44,74%);

- За Коркина Ивана Ивановича – 101 голосов (44,30%);

- За Матвеева Илью Ильича – 133 голосов (58,33%);

- За Монастыреву Людмилу Ивановну – 109 голосов (47,81%);

- За Невгородова Михаила Михайловича – 69 голосов (30,26%);

- За Пономареву Айталину Владимировну – 103 голосов (45,17%);

- За Пономареву Лену Александровну – 105 голосов (46,05%);

- За Потапова Василия Аверкиевича – 93 голосов (40,79%);

- За Скрябину Екатерину Прокольевну – 79 голосов (34,65%);

- За Сороцумову Софью Николаевну – 39 голосов (17,10%);

- За Яковлеву Вячеслава Михайловича – 107 голосов (46,93%);

Недействительный – 10 голосов (4,38%).

- Считать избранными депутатами представительного органа муниципального образования «Кытанахский наслег» Чурапчинского улуса (района) зарегистрированных кандидатов, получивших наибольшее по отношению к другим кандидатам число голосов избирателей, принявших участие в голосовании по многомандатному избирательному округу №663:

- Борисова Трофима Григорьевича;

- Дьяконову Анисию Николаевну;

- Захарова Гаврила Прокольевича;

- Коркина Ивана Ивановича;

- Матвеева Илью Ильича;

- Монастыреву Людмилу Ивановну;

- Пономареву Айталину Владимировну;

- Пономареву Лену Александровну;

- Потапова Василия Аверкиевича;

- Скрябину Екатерину Прокольевну;

- Яковлеву Вячеслава Михайловича.

- Опубликовать настоящее решение, а также данные о числе полученных каждым из зарегистрированных кандидатов на должность депутата муниципального образования «Кытанахский наслег» Чурапчинского улуса (района) голосов избирателей, принявших участие в районной газете «Сана олох».

Дьяконов А.В., председатель ИКМО.
Неустроева Т.Н., секретарь ИКМО.

РЕСПУБЛИКА САХА (ЯКУТИЯ)

Избирательная комиссия муниципального образования
«Сыланский наслег»

Выборы главы, депутатов представительного органа муниципального образования

13 сентября 2020 год

«14» сентября 2020 г.,

РЕШЕНИЕ № 34

О результатах выборов главы муниципального образования «Сыланский наслег»

«13» сентября 2020 года

На основании первых экземплярах протоколов №1 участковых избирательных комиссий № 669, 670, 671,672 об итогах голосования на выборах депутатов представительного органа муниципального образования «Сыланский наслег» путем суммирования содержащихся в них данных, избирательная комиссия муниципального образования «Сыланский наслег» определила, что в выборах принял участие 517 избирателей или 63,4 % от числа избирателей, включенных в список избирателей на момент окончания голосования.

Голоса избирателей, принявших участие в голосовании, распределились следующим образом:

за Сивцева Егора Афанасьевича подано - 400 голосов избирателей

за Картузова Дмитрия Саввича подано - 92 голосов избирателей

за Новосицина Иннокентия Ивановича подано - 19 голосов избирателей

РС (Я) «О муниципальных выборах в Республике Саха (Якутия)», избирательная комиссия муниципального образования «Сыланский наслег» РЕШИЛА:

- Признать выборы главы муниципального образования «Сыланский наслег» состоявшимися и действительными.

- Утвердить протокол №1 от «13» сентября 2020 года и сводную таблицу избирательной комиссии муниципального образования «Сыланский наслег» о результатах главы муниципального образования «Сыланский наслег» по Сыланскому многомандатному избирательному округу.

- Считать избранным главой муниципального образования «Сыланский наслег» Сивцева Егора Афанасьевича

- Известить Сивцева Е.А. об избрании главой муниципального образования «Сыланский наслег»

- Опубликовать настоящее решение в газете «Сана олох».

Собакина П.М.,

председатель избирательной комиссии муниципального образования «Сыланский наслег».

Макарова Н.С.,

секретарь избирательной комиссии муниципального образования «Сыланский наслег».

ЭБЭРДЭЛИЙИ!

Кундуу ийзбитин, эбзбитин, ыкса ыалбытын. Чуралчы нээлийгээн олохтообун Федора Федоровна Протодьяконовын үбуулвайдээх саасынан итиитикистинник эбэрдэлийбт!

Талталлаах киңибүт, зийэхэх кыттаанах доруобуйаны, унун дьоллоо олбуу барарабыт. Чузас дьонунг талталларыгар угууттанан, субз-ама буолан курутун уоруу укталлээж, сициин аргыстаах сырт!

Эбэрдээн кытта оболорун, кийшигин, сизнинг, чугас ыалларын Павловтар, Петровтар.

РЕСПУБЛИКА САХА (ЯКУТИЯ)
Избирательная комиссия муниципального образования
«Соловьевский наслег»
(наименование муниципального образования)

РЕШЕНИЕ № 16

«15» сентября 2020 г.

О регистрации избранных депутатов представительного органа муниципального образования «Соловьевский наслег» по многомандатному избирательному округу

В соответствии со статьей 88 Закона Республики Саха (Якутия) «О муниципальных выборах в Республике Саха (Якутия)» и на основании решения избирательной комиссии муниципального образования «Соловьевский наслег» «О результатах выборов депутатов представительного органа муниципального образования «Соловьевский наслег» избирательная комиссия решает выдать:

Кривошапкину Дмитрию Николаевичу,
Захаровой Лилие Рафаиловне,
Собакину Иннокентию Иннокентьевичу,
Ефремовой Валентине Васильевне,
Тимофееву Тимофею Тимофеевичу,
Макарову Алексею Алексеевичу,
Семеновой Татьяне Александровне,
Собакиной Дарие Петровне,
Николаеву Михаилу Даниловичу,
Сергееву Ивану Ивановичу,
Бахчанен Анне Гаврильевне

удостоверения об избрании депутатами представительного органа муниципального образования «Соловьевский наслег» Чурапчинского улуса(района), Республики Саха (Якутия).

- Опубликовать настоящее решение в средствах массовой информации.

Батарин Д.Г.,
председатель избирательной комиссии муниципального образования «Соловьевский наслег».
Федорова М.В.,
секретарь избирательной комиссии муниципального образования «Соловьевский наслег».

Избирательная комиссия муниципального образования
«Кытанахский наслег»

Решение №25

14 сентября 2020 года

Об определении результатов выборов главы МО «Кытанахский наслег» Чурапчинского улуса (района) Республики Саха (Якутия)

13 сентября 2020 года.

В соответствии с частью 13 статьи 24 и статьей 81 Закона Республики Саха (Якутия) «О муниципальных выборах в Республике Саха (Якутия)» и на основании Протокола избирательной комиссии муниципального образования «Кытанахский наслег» Чурапчинского улуса (района) от 13 сентября 2020 года о результатах выборов главы МО «Кытанахский наслег», в соответствии с которым в голосовании приняли участие 228 70,59% избирателей, избирательная комиссия муниципального образования «Кытанахский наслег» Чурапчинского улуса (района) решает:

- Признать выборы главы муниципального образования «Кытанахский наслег» Чурапчинского улуса (района) состоявшимися и действительными со следующими результатами:

За Потапова Е.Н. – 198 голосов (86,84%)

За Яковлеву В.М. – 29 голосов (12,72%)

Не действительно – 1 голосов (0,44%)

Считать избранным главой муниципального образования «Кытанахский наслег» Чурапчинского улуса (района) Потапова Егора Николаевича, получившего 198 голос избирателя, что составляет 86,84% от числа избирателей, принявших участие в голосовании.

- Опубликовать настоящее решение, а также данные о числе полученных каждым из зарегистрированных кандидатов на должность главы муниципального образования «Кытанахский наслег» Чурапчинского улуса (района) голосов избирателей в районной газете «Сана олох».

А.В. Дьяконов, председатель ИКМО.
Т.Н. Неустроева, секретарь ИКМО.

